

ORSZÁGOS RENDŐR-FŐKAPITÁNYSÁG

Szám:

Tárgy: alapjogot érintő rendőri intézkedés
elleni panasz elbírálása

Hiv. szám: –

Ügyintéző:

Telefon:

E-mail:

HATÁROZAT

A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 92. § (1) bekezdésében biztosított jogkörömnél fogva **panaszos** képviselőjében előterjesztett panasz tárgyában, a Fővárosi és Munkaügyi Bíróság ítélete alapján megismételt közigazgatási hatósági eljárás során – figyelemmel az Rtv. 93/A. § (7) bekezdésére, továbbá a Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Panasztestület) állásfoglalásának megállapításaira – a rendőri intézkedés elleni panasznak az előállítás időtartama, továbbá a bilincselés tekintetében

h e l y t a d o k,

minden egyéb tekintetben a panaszt

e l u t a s í t o m.

A határozat ellen az Rtv. 93/A. § (9) bekezdése alapján – figyelemmel a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 100. § (1) bekezdés a) és e) pontjára, valamint a 109. § (1) bekezdés a) pontjára – fellebbezésnek helye nincs, annak felülvizsgálata kérhető a bíróságtól.

A keresetlevelet az Országos Rendőr-főkapitányságnál (a továbbiakban: ORFK) – a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságnak címezve (1255 Budapest, Pf.: 117.) – a felülvizsgálni kért határozat közlésétől számított harminc napon belül lehet benyújtani, vagy ajánlott küldeményként postára adni. Tájékoztatom, hogy a bírósági felülvizsgálat iránti keresetet a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 340/B. § (1) és (2) bekezdésére, a Pp. 394/B. § (1) bekezdésére tekintettel, a Pp. 397/I. § (1) bekezdése alapján elektronikusan is benyújthatja, azonban a Pp. 397/J § b) pontja értelmében a jogi képviselővel eljáró felek, valamint a belföldi székhellyel rendelkező gazdálkodó szervezetek részére kötelező.

Az elektronikus kapcsolattartás módjára vonatkozóan részletes tájékoztatást találhat a <http://www.police.hu/ugyintezes/elektronikus-ugyintezes> menüpontban. A határozat bírósági felülvizsgálta iránti keresetlevél elektronikusan előterjesztésre szolgáló űrlap a <http://www.police.hu/ugyintezes/elektronikus-ugyintezes/birosagi-felulvizsgalat> menüpontból tölthető le.

A határozatot kapják:

- 1) panaszos (képviselője útján)
- 2) Független Rendészeti Panasztestület (tájékoztatásul)
- 3) Rendőr-főkapitányság vezetője (tájékoztatásul)
- 4) Irratár

INDOKOLÁS

I.

Panaszos postai úton panaszt terjesztett elő a vele szemben fogatosított rendőri intézkedés alkalmazása miatt. A panaszos kérte, hogy kifogásait a Panasztestület vizsgálja ki.

A panaszos a panaszában előadta, hogy a * alatti, az Önkormányzat tulajdonát képező bérlakás kiürítése iránti perben született jogerős határozat végrehajtására került sor.

A panaszos – a végrehajtást fogatosító önálló bírósági végrehajtó megérkezése előtt – tizenöt aktivista társával felsorakozott az érintett lakás körfolyosójára nyíló bejárati ajtó előtt, hogy jelenlétével akadályozza a bírósági végrehajtást, a lakás kiürítését, így kívánván felhívni a közvélemény figyelmét a Magyarországon egyre több embert érintő lakhatási problémákra, az elhelyezés nélküli kilátások embertelenségére.

Az önálló bírósági végrehajtó felszólította az aktivistákat, hogy a végrehajtást ne akadályozzák.

A felszólításnak az aktivisták nem tettek eleget, ezért az önálló bírósági végrehajtó a rendőrség közreműködését kérte.

A rendőrség képviselője egyenként felszólította az aktivistákat, hogy igazolják magukat. A tizenöt aktivista iratait a rendőrök – az egyes személyek személyazonosságának megállapítása nélkül – összegyűjtötték. A rendőrség képviselője felszólította az aktivistákat, hogy hagyjanak fel a cselekményükkel, ugyanis azzal jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség szabálysértését követik el, továbbá tájékoztatást adott az előállítás és a kényszerítő eszközök alkalmazásának a lehetőségéről. A felszólításnak a csoport * tagja eleget tett, a többi * aktivista a helyén maradt.

Az általános felszólítást, továbbá más aktivistákkal szembeni intézkedés megkezdését követően, a más aktivistákkal „összekapcsolódó” panaszost a rendőrség képviselője ismételt felszólította a szabálysértés abbahagyására, valamint tájékoztatta az előállítás és a kényszerítő eszközök alkalmazásának a lehetőségéről.

A panaszos – élve „a polgári engedetlenség eszközével” – a felszólításnak nem tett eleget és passzív ellenállást tanúsított, ezért a rendőrök testi kényszert alkalmaztak vele szemben és leválasztották az aktivisták élőláncáról. Az ernyedtesthelyzetben lévő panaszost a lépcső felé húzták, majd megbilincsték. A panaszos a lépcsőn, a saját lábán – a rendőrök kíséretében – ment le, majd a ház előtt várakozó rendőrségi kisbuszba ültették, ahol hosszabb idő eltelté után igazoltatták. Ülő testhelyzetben a panaszos nem tudott eleget tenni a felszólításnak, ezért az igazoltató rendőr vette ki a hátsó zsebéből az okmányait.

Ezután a panaszost a Rendőrkapitányságra szállították további kilenc aktivistával együtt, ahová dél körül került előállításra. A panaszos ezután a rendőrség udvarán várakozott bilincsből, hogy sorra kerüljön az előállító helyiségben. A bilincset * óra és * óra között

vehették le a panaszosról. A panaszos a szabálysértési eljárási meghallgatását követően, körülbelül * óra és * óra közötti időben távozhatott.

A panaszos részletesen kifejtette, hogy álláspontja szerint a rendőrség minden jogalapot nélkülöző módon állította őt elő és bilincselte meg, továbbá kifejtette, hogy megítélése szerint az előállítás időtartama sértette a személyes szabadsághoz fűződő alapvető jogát.

A Panaszos – panasza szerint – a vele szemben fogatosított rendőri intézkedéssel kapcsolatban, „alapjogsértés” elnevezésű pontban – nevesítve – az alábbiakat kifogásolta:

- az előállítás jogalapját;
- az előállítás arányosságát;
- az előállítás időtartamát;
- a bilincselését.

A Panasztestület a lefolytatott vizsgálatában megállapította, hogy az előállítás jogalapja kapcsán nem sérült a panaszos személyi szabadsághoz való alapvető joga. A Panasztestület a panaszos előállítását arányosnak ítélte meg, így álláspontja szerint ennek kapcsán sem sérült a panaszos személyi szabadsághoz való joga.

Azonban a Panasztestület a panaszos előállítása időtartamának szükségtelen elhúzódása miatt a panaszos személyi szabadsághoz való alapvető jogának a súlyos sérelmét állapította meg, mert az aránytalanul és indokolatlanul hosszú volt a jogkorlátozással elérni kívánt célhoz képest. A Panasztestület álláspontja szerint a rendőrség nem adott kellő magyarázatot a panaszos bilincselésére, ezért a vele szemben alkalmazott bilincselés sértette a panaszos emberi méltósághoz való jogát.

A Panasztestület úgy ítélte meg, hogy az alapjogsérelem elérte a súlyosság azon fokát, amely indokoltá tette a panasz megküldését az országos rendőrfőkapitánynak.

Az Rtv. 92. § (1) bekezdése alapján a Panasztestület által lefolytatott vizsgálatot követően – súlyos alapjogsérelem esetén – a panaszt az országos rendőrfőkapitány bírálja el.

II.

A főkapitányi döntéssel szemben a panaszos – képviselője útján – a törvényes határidőn belül keresetlevelet terjesztett elő.

A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság ítélete a főkapitányi határozatot hatályon kívül helyezte, és a hatóságot új eljárás lefolytatására utasította.

A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság ítéletében a következő megállapításokat tette:

„(...) Az új eljárásban a bíróság a fenti megállapításaira tekintettel kell döntenie a felperes rendőri intézkedés ellen benyújtott panaszáról. Az előállítás arányosságát az Rtv. 33. § (2) bekezdés f) pontjának mindkét fordulata körében vizsgálni kell akként, hogy volt-e olyan legitim cél, amely az előállítással volt elérhető. A megismételt eljárásban nem hagyható

figyelmen kívül, hogy a bíróság az előállítás időtartama, továbbá a bilincselés tekintetében a fentiek szerint jogszabálysértést állapított meg.(...)”¹

„(...) az alperesi [az ORFK] határozat indokolása ezzel szemben nem tartalmazza a két törvényi fordulat [az Rtv. 33. § (2) bekezdésének f) pontja I. és II. fordulata] vonatkozásában az alperesi megállapítások értékelését külön-külön, így nem állapítható meg egyértelműen, hogy az alperes az Rtv. 33. § (2) bekezdés f) pontjának I. vagy II. fordulata alapján látta úgy, hogy a felperes [a panaszos] előállítására kellő jogalap birtokában került sor (...) (...) az előállítás jogalapjának körében a határozat indokolása sérti a Ket. 72. § () bekezdésének ea) és ef) pontjait. (...)”²

„(...)” az alperes annak a célnak a megjelölésével a határozatában adós maradt, amely a felperes esetében csak az előállítással volt elérhető, különös figyelemmel arra, hogy nem vitatottan a felperes az aktivisták élelőncéről való leválasztását követően azonnal lábra állt, a lépcsőn a saját lábán ment le, a személyazonosító okmányát pedig már ezt megelőzően átadta a rendőröknek. Mindezekből fakadóan az alperes határozata az előállítás arányossága körében érdemi indokok hiányában nem felelt meg a Pp. 339/B. §-ában foglaltaknak, az előállítás jogszerűsége ezért az Rtv. 33. § (2) bekezdés f) pont I. fordulata körében érdemben nem volt felülbíráható. Mivel pedig az alperes határozatának indokolása az Rtv. 33. § (2) bekezdés f) pont II. fordulat körében külön indokolást nem tartalmazott, ebben a körben az előállítás Rtv. 15. §-ában foglaltaknak való megfelelése nem volt vizsgálható. (...)”³

„(...) Nem állapítható meg így egyértelműen a jelentésből az, hogy az igazoltatás, a személyi szabadságban korlátozott felperes átvizsgálása és előállítása pontosan mikor történt meg a bilincselést megelőzően... Mivel tehát nem volt egyértelműen megállapítható a rendőri jelentésből az a fentiek szerint, hogy csak * óra * perckor került sor a felperes előállítására, a bíróság elfogadta a * óra *perces kezdő időpontot és a * óra * perces befejező időpontot. Az alperes így megsértette az Rtv. 33. § (3) bekezdését, hiszen az előállítás időtartama meghaladta a 8 órát, 8 óra 20 percig tartott. (...)”⁴

„(...) Osztotta a bíróság a felperes álláspontját abban a vonatkozásban is, hogy az Rtv. 48. § c) pontja nyelvtani értelmezése szerint a megakadályozás szó jelentése értelmében meg kell valósulnia egy olyan konkrét, szökési szándékra utaló magatartásnak vagy körülménynek, amit csakis bilincs alkalmazásával lehet megtörni. A szó nyelvtani értelmére tekintettel a bilincs alkalmazása nem szolgálhatja a megelőzést, hiszen a megakadályozás szűkebb fogalom a megelőzésnél. A szökés potenciális, távoli lehetősége önmagában nem elegendő a bilincselés jogalapjaként. Az alperes a fentiekre tekintettel a bilincs alkalmazásával megsértette az Rtv. 48. § c) és d) pontjaiban foglaltakat is. (...)”⁵

III.

A Ket. 50. § (1) bekezdésében foglalt tényállás tisztázási kötelezettségének keretében a hatóság az alábbi bizonyítási eszközöket szerezte be:

¹ Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság ítélete 8. oldal ötödik bekezdése

² Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság ítélete 5. oldal negyedik és ötödik bekezdése

³ Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság ítélete 5. oldal hetedik és nyolcadik bekezdése

⁴ Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság ítélete 6. oldal harmadik, ötödik és hatodik bekezdése

⁵ Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság ítélete 8. oldal második és harmadik bekezdése

- panaszbeadvány és melléklete,
- parancsnoki vélemény és kivizsgálás előállítás végrehajtásáról/ kényszerítő eszköz alkalmazásáról;
- osztályvezetői átirat;
- rendőri jelentés;
- kapitányságvezetői átirat;
- előadó ív;
- az önálló bírósági végrehajtó rendőrségnek címzett megkeresése;
- jegyzőkönyv eljárás alá vont személy meghallgatásáról;
- határozat szabálysértési eljárásban;
- Osztály átiratai;
- a Robotzsaru Neo Integrált ügyviteli, ügyfeldolgozó és elektronikus iratkezelő rendszerben készített, majd kinyomtatott, „Ügyirat adatai” című és a Rendőrkapitányság ügyében végzett eljárási cselekményeket rögzítő adatlap;
- a Szabálysértési Hatóság ügyében az ügydöntő határozat átvételét igazoló, szám nélküli irat;
- a rendőri szervezeti elem vezetőjének átirata.

IV.

A panaszos panaszában utalt 2 db internetes címre (linkre), amely címeken videofelvételek érhetőek el a kilakoltatásról, illetőleg a rendőri fellépésről.

A közigazgatási hatósági eljárás megindulását követően a hatóság – a tényállás tisztázási kötelezettségéből adódóan – beszerezte (CD lemezre lementette) a felvételeket.

Az egyik felvételen a televízióadó magazinműsorának – a témával kapcsolatos – 10 perc 31 másodperc hosszúságú riportfilmje látható. A riportfilmben a panasz alapját képező kilakoltatással kapcsolatban szólnak meg különböző interjúalanyok, illetőleg a kilakoltatás végrehajtása alkalmával készült, egy-egy kiragadott részlet látható.

A másik felvétel 1 perc 10 másodperc hosszúságú, amely a körfolyosó távolabbi végéről készült és a végrehajtással érintett lakás bejárati ajtajánál zajlott eseményeket rögzítette, amint 4 fő rendőr éppen egy aktivista kiemelését végezte az „élőláncból”.

A felvételek kapcsán megállítom, hogy a rendőri intézkedés elleni panasz elbírálása szempontjából releváns adatokat, információkat nem tartalmaznak, ezért azokat bizonyítékként az eljárás során nem vettem figyelembe.

V.

A lefolytatott közigazgatási hatósági eljárás során a panaszos által előterjesztett panaszban megfogalmazott állításokat alátámasztó további bizonyítási indítványt, egyéb nyilatkozatot, illetőleg bizonyítékot a hatóság részére nem szolgáltatott. Az eljárás során – az intézkedő rendőrök által tett jelentésekben foglalt nyilatkozatokon túl – egyéb bizonyíték nem merült fel, ugyanakkor a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján eleget lehetett tenni a Ket. 50. § (1) bekezdésben előírt tényállás tisztázási kötelezettségnek.

Ezek alapján a Pp. 195. § (1) bekezdés szerint a rendőri jelentés közokirati jellegére tekintettel, az abban foglalt tények ellenkezőjére vonatkozó bizonyíték hiányában, döntésem meghozatalánál a rendőri jelentésekben foglaltakat vettem alapul. Ezen álláspontom kialakításánál figyelemmel voltam több korábbi bírósági ítéletre és döntésre is. (Pl.: 1/2004. Büntető jogegységi határozat, BH2009. 230, Egri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 9.K.27.173./2013/7. számú ítélete.)

VI.

A rendelkezésre álló – a *III. részben felsorolt* – bizonyítási eszközök alapján az alábbi tényállást állapítottam meg.

Az önálló bírósági végrehajtó a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Vht.) 45. §-ra való hivatkozással – végrehajtói eljárásban való rendőri közreműködés érdekében – megkereséssel fordult a Rendőrkapitánysághoz a * szám alatti ingatlan birtokba adása (kiürítése) tárgyában.

A végrehajtásra kötelezett lakása előtt – nagy média érdeklődés mellett – aktivisták tartózkodtak, akik egymásba kapaszkodva kívánták megakadályozni a végrehajtói eljárás megkezdését.

A végrehajtó tájékoztatta a jelenlévőket a végrehajtási cselekmény okáról, menetéről. Figyelmeztette őket az eljárás akadályozása esetén várható jogkövetkezményekről, valamint felszólította őket, hogy ne akadályozzák a végrehajtói eljárást. A végrehajtó figyelmeztetését és felszólítását a jelen lévő aktivisták figyelmen kívül hagyták, ezért az önálló bírósági végrehajtó rendőri közreműködést kért a helyszínen tartózkodó rendőröktől (Vht. 45. § (1) és (2) bekezdése).

Az eljáró rendőröket az Rtv. 13. § (1) bekezdése alapján intézkedési kötelezettség terhelte, amely alapján többször felszólították a csoport tagjait, hogy aktív magatartásukkal ne akadályozzák a végrehajtási eljárást. Tájékoztatást adtak, hogy amennyiben nem hagynak fel a magatartásukkal, akkor jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség szabálysértését (a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény (a továbbiakban: Szabs. tv.) 216. § (1) bekezdése) valósítják meg. Az aktivisták a rendőrök többszöri felszólítása ellenére sem hagytak fel passzív ellenállással, ezzel akadályozták a végrehajtási eljárás lefolytatását, ezért – mivel a szabálysértést az abbahagyásra irányuló felszólítás után is folytatták, illetőleg velük szemben a szabálysértési eljárás azonnal lefolytatható volt – kényszerítő eszköz alkalmazásának a kilátásba helyezésére történt figyelmeztetést követően, megkezdték az aktivisták előállítását a Rendőrkapitányságra.

Az előállítások során az intézkedő rendőrök az ellenszegülés megtörésére testi kényszert, valamint azokkal szemben, akik nem voltak hajlandók az együttműködésre bilincset alkalmaztak. A panaszost megbilincseltek. Az előállított személyi szabadságának korlátozására, valamint a fogvatartottak tényleges elhelyezésére a Rendőrkapitányság előállító helyiségében került sor. A panaszossal szemben az előállítás *-n * óra * perctől * óra * percig tartott. Az előállító helyiségben * óra * perctől * óra * percig tartózkodott.

Az intézkedéssel érintett személyek részére az előállításukról igazolást állítottak ki. Tekintettel arra, hogy a szabálysértési eljárás azonnali lefolytatásának a feltételei fennálltak, ezért az érintettek meghallgatása, illetve a szabálysértési eljárásban hozott határozatok kihirdetése megtörtént. Ezt követően az előállított személyeket szabadon bocsátották.

VII.

A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság ítéletében a határozatot hatályon kívül helyezte, és e körben az ORFK-t új eljárás lefolytatására kötelezte, ezt meghaladóan a panaszos további panaszait elutasította.

A rendőri intézkedés elleni panaszok vizsgálata során az alábbiak kerültek megállapításra.

1. Az előállítás jogalapja

A Vht. 45. § (1) bekezdés alapján *„A végrehajtó intézkedésével szembeni ellenszegülés esetén a végrehajtó tájékoztatja az ellenszegülést megvalósító személyt az ellenszegülés esetén követendő eljárásról és az ellenszegülés következményeiről, és közvetlenül a legközelebbi, általános rendőri feladatokat ellátó helyi rendőri szervhez fordul, amely köteles a végrehajtási eljárásban haladéktalanul közreműködni az ellenszegülés megszüntetése végett a végrehajtó intézkedésének befejezéséig.*

(2) *Ellenszegülésnek minősül, ha a jogszerű végrehajtói intézkedéssel érintett személy*
a) nem veti alá magát a végrehajtói intézkedésnek és fizikai erő kifejtés útján is igyekszik azt megakadályozni, vagy
b) a végrehajtói intézkedés során a számára jogszerűen adott végrehajtói utasításokat nem hajtja végre, és ezzel akadályozza a végrehajtói intézkedést.”

Az Rtv. 13. § (1) bekezdése alapján: *„A rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak. Ez a kötelezettség a rendőrt halaszthatatlan esetben szolgálaton kívül is terheli, feltéve, hogy az intézkedés szükségességének időpontjában intézkedésre alkalmas állapotban van.”*

Az Rtv. 19. § (1) bekezdése alapján *„A jogszabályi előírások végrehajtását szolgáló rendőri intézkedésnek - ha törvény vagy nemzetközi megállapodás másként nem rendelkezik - mindenki köteles magát alávetni, és a rendőr utasításának engedelmeskedni. A rendőri intézkedés során annak jogszerűsége nem vonható kétségbe, kivéve, ha a jogszerűtlenség mérlegelés nélkül, kétséget kizáróan megállapítható.”*

(2) *A rendőr jogszerű intézkedésének való ellenszegülés esetén az e törvényben meghatározott intézkedések és kényszerítő eszközök alkalmazhatók.”*

Az Rtv. 33. § (2) bekezdés f) pontja alapján *„A rendőr a hatóság vagy az illetékes szerv elé állíthatja azt,*

f) aki a szabálysértést az abbahagyásra irányuló felszólítás után is folytatja, illetőleg akivel szemben az eljárás azonnal lefolytatható, továbbá akitől tárgyi bizonyítási eszközt kell megszerezni, vagy elkobzás alá eső dolgot kell visszatartani;”

A szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény (továbbiakban: Sztv.) 216. § (1) bekezdése alapján *„Aki a rendvédelmi szerv vagy a vámszerv hivatásos állományú tagja jogszerű intézkedésének nem engedelmeskedik, szabálysértést követ el.”*

A rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 5. § (3) bekezdése szerint „Ha az intézkedés alá vont a rendőr felszólításának nem tesz eleget, az intézkedő rendőr „A törvény nevében!” felszólítással figyelmezteti, hogy szigorúbban lép fel.”

A Szolgálati Szabályzat 37. § (1) és (3) bekezdése szerint „Az általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szerv az állami és a helyi önkormányzati szervek által foganatosított végrehajtási eljárásban részt vevő személyek biztonsága megóvásához segítséget nyújt, valamint a végrehajtási eljárásban alkalmazható helyszíni kényszercselekményeknek való ellenszegülést megszünteti, továbbá - ha a végrehajtási kényszercselekményre feljogosított az általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szerv közreműködését kéri - végrehajtja a bíróság intézkedésében meghatározott adós személye elleni kényszercselekményt.

(3) A rendőr végrehajtási cselekményeket nem végezhet, a végrehajtót kizárólagosan megillető kényszercselekményt nem foganatosíthat, rakodási, szállítási munkában nem vehet részt. A rendőr az Rtv.-ben megállapított kényszerítő eszközök megfelelő alkalmazása mellett gondoskodik arról, hogy az illetéktelen személyeket távol tartsa a végrehajtás helyszínétől.”

A Szolgálati Szabályzat 39. § (2) bekezdés a) pontja szerint „Az intézkedés alá vont személy magatartása szempontjából a rendőr az alábbiak szerint tesz különbséget:

a) passzív ellenszegülést tanúsító személy, aki a rendőri intézkedés során a számára jogszerűen adott rendőri utasításokat nem hajtja végre, de tevőleges ellenszegülést nem mutat,”

A Szolgálati Szabályzat 39. § (3) bekezdés a) és b) pontja szerint „A kényszerítő eszköz alkalmazását jól hallható, közérthető és határozott módon a következő sorrendben meg kell előznie:

a) a jogellenes magatartás abbahagyására való felszólításnak, „a törvény nevében” szavak előrebocsátásával, valamint

b) a figyelmeztetésnek, hogy kényszerítő eszköz alkalmazása következik.”

A panaszos sérelmezte, hogy annak ellenére állították elő, hogy együttműködő volt a rendőrökkel, nem ellenkezett, és azt követően, hogy felállították a lakás előtti körfolyosó padlójáról, már saját lábán ment le a lépcsőn, ennek ellenére megbilincseltek.

A határozat VI. részében ismertetett tényállás alapján megállapítható, hogy az önálló bírósági végrehajtó a Vht. 45. § (1) bekezdésben rögzítetteknek megfelelően végrehajtotta a hatáskörébe tartozó intézkedéseket, ennek alkalmával a lakás ajtajában ülő, illetve álló személyeket tájékoztatta a végrehajtási cselekmény okairól, lefolytatásáról, valamint felhívta a figyelmüket, hogy amennyiben a végrehajtást akadályozzák a helyszínen jelen lévő rendőri erők segítségét fogja kérni. A csoport tagjai a végrehajtó felszólításának nem tettek eleget, ezért a Vht. 45. § (2) bekezdése alapján rendőri intézkedést kért.

Mindezek alapján megállapítható, hogy a jelenlévő rendőröket az Rtv. 13. § (1) bekezdésében rögzítettek alapján intézkedési kötelezettség terhelte, ezért megfelelő jogalap birtokában – figyelemmel a Szolgálati Szabályzat 37. § (1) és (3) bekezdésére – intézkedést kezdeményeztek a bírósági végrehajtást akadályozó csoport tagjaival szemben.

Az intézkedést foganatosító rendőrök felszólították a lakás ajtajában ülő, illetve álló aktivistákat, hogy a lakás ajtaját hagyják el, ne akadályozzák a végrehajtást végző önálló végrehajtó munkáját.

A rendőrök – *figyelemmel a Szolgálati Szabályzat 5. § (3) bekezdésére* – a „Törvény nevében!” szavak előre bocsátásával ismételten felszólították a csoport tagjait, hogy cselekményükkel hagyjanak fel, ugyanis annak tovább folytatásával szabálysértést valósítanak meg.

A rendőrök tájékoztatták az aktivistákat, hogy amennyiben a cselekményüket tovább folytatják, akkor a Szabs. tv. 216. § (1) bekezdése alapján jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség szabálysértését valósítják meg. A rendőrök arról is tájékoztatást adtak a csoportnak, hogy amennyiben nem hagynak fel a passzív ellenszegülésükkel (Szolgálati Szabályzat 39. § (2) bekezdés a) pontja), kényszerítő eszközök (testi kényszer, bilincs) alkalmazását követően, előállítást kezdeményeznek velük szemben.

Az aktivisták – köztük a panaszos – a felszólítások ellenére a passzív ellenszegülő magatartásukkal nem hagytak fel, továbbra is az ajtóban ültek és álltak, karjukat, lábukat összefogva, összekulcsolva akadályozták a végrehajtó munkáját, illetőleg nem engedelmeskedtek a rendőri felszólításnak.

A panaszos esetében az előállítás teljes végrehajtására azért volt szükség, mert alappal tartani lehetett attól, hogy a rendőrök általi elengedése esetén visszatér a tiltakozás helyszínére, és ismét demonstrációba fog.

Ezzel összefüggésben fontos kiemelni, hogy a demonstráció különlegesen előkészített jellegű volt, mivel a * csoport az interneten is közzé téve eltervezte azt, hogy tiltakozni fog az elhelyezés biztosítása nélkül végrehajtott kilakoltatások ellen, ezúttal a * szám alatti lakás vonatkozásában.

Az elhatározásuk és tervezett létszámuk olyan jelentősnek tűnt, hogy a végrehajtó már eleve kérte a helyszíni cselekményhez a rendőrség segítségét. A demonstráció kezdetekor 15 aktivista jelent meg a helyszínen, akik a lakás ajtajában végtagjaikat összefonva helyezkedtek el.

A végrehajtási eljárás kezdetekor az önálló bírósági végrehajtó kérte őket, hogy hagyják őt lefolytatni a végrehajtási cselekményt, majd pedig a rendőrök szólították fel őket erre, ám mindez eredménytelen maradt. A többszöri felszólítás hatására 5 demonstráló elhagyta a helyszínt, a többiek azonban maradtak és az összefogódzkodással sem hagytak fel. A Független Rendészeti Panasztestület állásfoglalása szerint összesen * személyt kellett a rendőröknek előállítaniuk a demonstráció kapcsán.

A panaszpont elbírálása kapcsán fontosnak tartom hangsúlyozni, hogy a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján a panaszost több alkalommal felszólították, hogy az intézkedő rendőrökkel működjön együtt és a passzív ellenszegülő magatartással hagyjon fel.

A felszólítások ellenére a panaszos megtagadta az együttműködést, holott az Rtv. 19. § (1) bekezdése értelmében a rendőr „utasításának” engedelmeskednie kellett volna.

A Legfelsőbb Bíróság egy másik eset kapcsán korábban megállapította, hogy: „(...) a felperes rendőri intézkedéssel szembeni panasz megtételével fejezheti ki egyet nem értését az ellene foganatosított intézkedéssel szemben, azonban a helyszínen – ellenszegülésével – nem

bíráhatja felül a rendőri intézkedés jogszerűségét, a rendőri felszólításnak egyet nem értés esetén is köteles eleget tenni.(...).”⁶

Tekintettel a fentiekre a panaszos előállítását az Rtv. 33. § (2) bekezdés f) pont I. fordulata alapján, – *mivel a panaszos a szabálysértést az abbahagyásra irányuló felszólítás után is folytatta* – az intézkedő rendőrök megkezdték.

Továbbá, mivel a panaszossal szemben a szabálysértési eljárás azonnal lefolytatható volt, ezért az Rtv. 33. § (2) bekezdés f) pont II. fordulata alapján előállításra került a Rendőrkapitányságra, ahol előállítása alatt – ** óra * perc és * óra * perc között meghallgatásra került* –, amikor a személyes adatain túl másról nem nyilatkozott, de az alkalmazott jogkövetkezmény meghatározásához ez is elegendő volt.

Megállapítom, hogy az előállítás kellő jogalap birtokában került végrehajtásra, így az ezzel kapcsolatos panasz alaptalan.

2. Az előállítás arányossága

Az Rtv. 15. § (1) bekezdése szerint „*A rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával.*

(2) Több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetőleg kényszerítő eszköz közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár.”

Az Rtv. 16. § (1) bekezdése alapján „*A rendőr kényszerítő eszközt csak a törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén, az arányosság elvének figyelembe tartásával alkalmazhat úgy, hogy az nem okozhat aránytalan sérelmet az intézkedés alá vontnak. Nincs helye a kényszerítő eszköz további alkalmazásának, ha az ellenszegülés megtört, és a rendőri intézkedés eredményessége nélkül is biztosítható.*”

A panaszos állítása szerint az előállítás foganatosítása nem állt arányban az általa elkövetett cselekmény tárgyi súlyával, ezért szerinte eltúlzott volt az előállítás alkalmazása.

A panaszos előállítására a rendőri jelentések szerint azért került sor, mert a rendőri felszólításnak nem engedelmeskedett, passzív ellenszegülő magatartást tanúsított, így a cselekményével a Szabs. tv. 216. §-ában foglalt szabálysértést valósította meg. A panaszos ellenszegülését, a szabálysértés továbbfolytatását más módon nem lehetett megtörni, és nem lehetett másként megakadályozni, mint az előállítás foganatosításával, így az adott helyen, adott időben nem állt a rendőrség rendelkezésére, más kevésbé jogkorlátozó eszköz az elérni kívánt cél realizálása érdekében, mint az előállítás végrehajtása. Azzal, hogy a panaszost előállították, így „kiszakították” abból a környezetből, amelyben a társaival összefogva a jogerős bírósági végzésben foglaltak végrehajtására irányuló eljárást akadályozták meg.

Megállapítható az is, hogy a végrehajtási eljárás zavartalan lefolytatásának a biztosítása, a rendőrségi felszólításban foglaltaknak érvényre juttatása más módon nem volt biztosítható

⁶ Lásd: BH2009. 382 – Az előállítása jogszerű annak a szabálysértést elkövetőnek, aki a rendőri intézkedésnek ellenszegül, és a demonstráció szándékával nem hagy fel (1994. évi XXXIV. törvény 33. §, 92.§, 93. §, 1989. évi III. törvény 2. §)

csak a személyi szabadságot korlátozó intézkedés végrehajtásával. A panaszos más módon nem volt rábírható ugyanis arra, hogy hagyja el a helyszínt és biztosítsa a végrehajtási eljárás zavartalan, akadálymentes lefolytatását.

A rendelkezésre álló bizonyítékok alapján a panaszost több alkalommal felszólították, hogy az intézkedő rendőrökkel működjön együtt és a passzív ellenszegülő magatartással hagyjon fel.

A felszólítások ellenére a panaszos megtagadta az együttműködést, ezért előállítását az Rtv. 33. § (2) bekezdés *f*) pont I. fordulata alapján, – *mivel a panaszos a szabálysértést az abbahagyásra irányuló felszólítás után is folytatta* – az intézkedő rendőrök megkezdték, és mivel a panaszossal szemben a szabálysértési eljárás azonnal lefolytatható volt, ezért az Rtv. 33. § (2) bekezdés *f*) pont II. fordulata alapján előállításra került a Rendőrkapitányságra, ahol előállítása alatt meghallgatásra került, majd az eljárást lefolytatták.

Az előállítás célja kettős volt, mivel egyrészt az együttműködést megtagadó panaszost el kellett távolítani a végrehajtási eljárás helyszínéről, mivel a rendőri felszólításnak önként nem engedelmeskedett, passzív ellenszegülő magatartást tanúsított. Az attól való elállása az előzmények alapján okszerűen nem volt elvárható. Ezzel a magatartásával, cselekményével a Szabs. tv. 216. §-ában foglalt jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség szabálysértést valósította meg. Továbbá, mivel a panaszossal szemben a szabálysértési eljárás azonnal lefolytatható volt, ezért előállításra került a Rendőrkapitányságra, ahol meghallgatták az előállítás időtartama alatt, és a szabálysértési határozatot ki is hirdették részére.

Megítélésem szerint a panaszos ellenszegülését, a szabálysértés továbbfolytatását más módon nem lehetett megtörni és megakadályozni, mint az előállítás foganatosításánaka. A rendőrségnek nem állt rendelkezésére más jogkorlátozó eszköz az elérni kívánt cél érdekében, mint a panaszossal szembeni szabálysértési eljárás azonnali lefolytatása és mielőbbi felelősségre vonása.

Mindezek alapján a panaszossal szemben foganatosított előállítás megfelelt az arányosság követelményeknek, így a panasz alaptalan.

3. Az előállítás időtartama

Az Rtv. 33. § (3) és (4) bekezdése szerint *„A rendőrség az előállítással a személyi szabadságot csak a szükséges ideig, de legfeljebb 8 órán át korlátozhatja. Ha az előállítás célja még nem valósult meg, indokolt esetben ezt az időtartamot a rendőri szerv vezetője egy alkalommal 4 órával meghosszabbíthatja. Az előállítás időtartamát a rendőri intézkedés kezdetétől kell számítani.”*

(4) *„Az előállítottat szóban vagy írásban az előállítás okáról tájékoztatni kell, és az előállítás időtartamáról részére igazolást kell kiállítani.”*

A Szolgálati Szabályzat 30. § (3) bekezdése alapján *„Az előállítás a fogvatartott személy szabadon bocsátásáig vagy őrizetbe vételéig, illetve előzetes letartóztatásáig, de legfeljebb az Rtv. 33. § (3) bekezdésében meghatározott ideig tart.”*

A közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 109. § (4) bekezdése alapján: *„A hatóságot a közigazgatási ügyekben eljáró bíróság határozatának rendelkező része és indokolása köti, a megismételt eljárás és a döntéshozatal során annak megfelelően jár el.”*

A panaszos állítása szerint az előállítása aránytalanul hosszú ideig tartott. A panaszos együttműködő volt a rendőrökkel, így nem volt olyan körülmény, amely okot adhatott volna, a hosszú időtartamú előállítására. Egy egyszerű megítélésű szabálysértésről volt szó, amely körülményeit már a helyszínen tisztázni lehetett volna.

A bíróság fenti számú ítéletében megállapította, hogy a rendőri jelentés szerint * -n * óra * perckor a panaszossal szemben igazoltatás, személyi szabadságában korlátozott személy átvizsgálása, szabálysértést felszólítás ellenére folytató személy előállítására került alkalmazásra. Az intézkedés során kényszerítő eszközként testi kényszert és bilincset alkalmazott. A bilincset * óra * perctől * óráig alkalmazta. A jelentés tehát ellentmondást tartalmaz, mert egyrészt arról szól, hogy * óra * perctől alkalmazták a panaszossal szemben az igazoltatást, az átvizsgálást, az előállítást, másrészt pedig azt is tartalmazza, hogy * óra * perctől vele szemben bilincs alkalmazására került sor. A felek között nem volt vitatott az, hogy egy folyamatról van szó, több intézkedésről, cselekményről, és ez a folyamat nem a bilincs alkalmazásával kezdődött, amire tehát * óra * perckor került sor.

*„(...) Nem állapítható meg így egyértelműen a jelentésből az, hogy az igazoltatás, a személyi szabadságban korlátozott felperes átvizsgálása és előállítása pontosan mikor történt meg a bilincselést megelőzően. (...) Mivel tehát nem volt egyértelműen megállapítható a rendőri jelentésből az (...), hogy csak * óra * perckor került sor a felperes előállítására, a bíróság elfogadta a * óra * perces kezdő időpontot és a * óra * perces befejező időpontot. Az alperes így megsértette az Rtv. 33. § (3) bekezdését, hiszen az előállítás időtartama meghaladta a 8 órát, 8 óra 20 percig tartott. (...)”⁷*

Figyelemmel a Ket. 109. § (4) bekezdésére, a rendelkező részben foglaltak szerint határoztam.

4. A bilincselés

⁷ Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság ítélete 6. oldal harmadik, ötödik és hatodik bekezdése

Az Rtv. 47. §-a szerint, „A rendőr - intézkedése során - az ellenszegülés megtörésére testi erővel cselekvésre vagy a cselekvés abbahagyására kényszerítést (testi kényszer) alkalmazhat.”

Az Rtv. 48. § c) és d) pontja alapján „A rendőr bilincset alkalmazhat a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy

c) szökésének megakadályozására,

d) ellenszegülésének megtörésére.”

A Szolgálati Szabályzat 39. § (2) bekezdés a) pontja szerint „Az intézkedés alá vont személy magatartása szempontjából a rendőr az alábbiak szerint tesz különbséget:

a) passzív ellenszegülést tanúsító személy, aki a rendőri intézkedés során a számára jogszerűen adott rendőri utasításokat nem hajtja végre, de tevőleges ellenszegülést nem mutat,”

A Szolgálati Szabályzat 41. § (4) bekezdés b) pontja alapján „A bilincselés módjai:

b) kezek előre vagy hátra bilincselése,”

A Szolgálati Szabályzat 41. § (6) bekezdés a) és aa) pontjai alapján „A bilincselés módját az intézkedő rendőr az adott körülmények között a legcélrányosabban választja meg azzal, hogy

a) a kezek hátra bilincselése akkor célszerű, ha

aa) a bilincs alkalmazására testi kényszer útján kerül sor, vagy alapos okkal tartani lehet rendőr elleni támadástól, valamint szökéstől,”

A Ket. 109. § (4) bekezdése alapján: „A hatóságot a közigazgatási ügyekben eljáró bíróság határozatának rendelkező része és indokolása köti, a megismételt eljárás és a döntéshozatal során annak megfelelően jár el.”

A panaszos sérelmezte, hogy a rendőrség minden jogalapot nélkülöző módon bilincselte meg.

A bíróság ítéletében kifejtette, hogy az alperesi határozatban az Rtv. 48. § c) és d) pontjaira hivatkozott a bilincs alkalmazásának esetében. E körben előadva, hogy annak alkalmazására a panaszos szökésének megakadályozására és ellenszegülésének megtörése céljából került sor.

A bíróság ezzel szemben megállapította, hogy a szökésre történő hivatkozás nem fogadható el, mert ilyen jellegű konkrét magatartás kifejezésről, amely alapján következtetni lehetett volna a szökési szándékra, a panaszos esetében nem merült fel adat. A rendőri jelentés nem rögzítette a panaszos olyan magatartását, ami szökési szándékára utalhatott volna. A szökés megkísérlésére való alperesi hivatkozás ellentmond a hatósági felszólításnak nem engedelmeskedő, passzív magatartásnak.

A bíróság nem fogadta el az ellenszegülés megtörése érdekében sem a bilincs alkalmazásának indokoltságát, tekintettel arra, hogy a rendelkezésre álló adatok szerint az ellenállás passzív módon valósult meg úgy, hogy a rendőri jelentés szerint miután testi kényszerrel felállították az ülő felperest, vele szemben bilincset alkalmaztak. Semmilyen adat nem merült fel arra vonatkozóan, hogy miután az ellenállást testi kényszerrel leküzdötték, bármilyen többletmagatartás valósult volna meg a panaszos részéről, ami indokolta volna a súlyosabb kényszerítő eszköz alkalmazását vagy a testi kényszer sikere eleve kilátástalan lett volna. Maga a jelentés is kitért arra, hogy a panaszos a bilincselésnek már nem állt ellen.

A bíróság ítélte alapján az Rtv. 48. § c) pontja nyelvtani értelmezése szerint a megakadályozás szó jelentése értelmében meg kell valósulnia egy olyan konkrét, szökési szándékra utaló magatartásnak vagy körülménynek, amit csakis bilincs alkalmazásával lehet

megtörni. A szó nyelvtani értelmére tekintettel a bilincs alkalmazása nem szolgálhatja a megelőzést, hiszen a megakadályozás szűkebb fogalom a megelőzésnél. A szökés potenciális, távoli lehetősége önmagában nem elegendő a bilincselés jogalapjaként.

*Az alperes a fentiekre tekintettel a bilincs alkalmazásával megsértette az Rtv. 48. § c) és d) pontjaiban foglaltakat is. (...)*⁸

Figyelemmel a Ket. 109. § (4) bekezdésére, a rendelkező részben foglaltak szerint határoztam.

Mindezek alapján a rendelkező részben foglaltak szerint határoztam.

Hatásköröm és illetékességem az Rtv. 92. § (1) bekezdése, illetve a 93/A. § (6) és (7) bekezdésein alapul.

Döntésem az alábbi jogszabályokon alapul:

- a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 195. § (1) és (7) bekezdés, 330. § (2) bekezdése;
- a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 100. § (1) bekezdés a) és c) pontjai és (2) bekezdés, 178. § i) pontja, 109. § (1) bekezdés a) pontja és (4) bekezdése;
- a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 93/A. (2) bekezdés, 92. § (1) bekezdés, 13. § (1) bekezdés, 19. § (1) és (2) bekezdés, 33. § (2) bekezdés f) pontja, (3) és (4) bekezdés, 47. §, 15. § (1) és (2) bekezdés, 16. § (1) bekezdés;
- a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet 37. § (1) és (3) bekezdése, 5. § (3) bekezdése, 39. § (2), (3) bekezdés a) és b) pontja, 30. § (3) bekezdése;
- a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény 216. § (1) bekezdése;
- a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény 45. § (1) és (2) bekezdése.

Budapest, 2017. július 31.

**Papp Károly r. altábornagy
rendőrségi főtanácsos
országos rendőrfőkapitány**

⁸ Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság ítélete 8. oldal második és harmadik bekezdése